

Wywiad z rodziną osoby z niepełnosprawnością

Przeznaczenie narzędzia:

Etap I (1b) – Ocena/Diagnoza (Pogłębienie wiedzy o sytuacji związanej z problemem osoby/rodziny)

Zastosowanie narzędzia: obligatoryjne

Rodzaj narzędzia: specjalistyczne

Wypełnia: pracownik socjalny z rodziną Klienta

1. Imię i nazwisko osoby z niepełnosprawnością¹

2. Imię i nazwisko przedstawiciela ustawowego²

3. Jakie jest źródło/geneza niepełnosprawności?

(wskazać co spowodowało, że osoba jest niepełnosprawna)

- wada wrodzona,
- uraz, wypadek - w roku _____,
- inne (jakie) _____

4. Jaka jest przyczyna niepełnosprawności?

(wskazać co jest wiodącą chorobą generującą niepełnosprawność i z tytułu jakiego schorzenia nastąpiło zaliczenie do osób z niepełnosprawnością, uwzględnić również inne schorzenia towarzyszące)

- choroby psychiczne,
- upośledzenie umysłowe,
- inne (jakie) _____

5. Aktywność indywidualna

(proszę określić aktywność indywidualną: stopień samoobsługi, zdolność do poruszania się, komunikowania z otoczeniem; należy zwrócić uwagę na fakt czy osoba z niepełnosprawnością jest w stanie prowadzić samodzielnie gospodarstwo domowe i we wszystkich tych aspektach określić stopień samodzielności, potrzebę wsparcia innych osób, zakres tego wsparcia oraz wszystkie inne czynniki dające obraz codziennego życia)

5.1. Jak Pan/Pani postrzega samodzielność osoby z niepełnosprawnością w zakresie samoobsługi?

(utrzymanie higieny osobistej, ubieranie się, spożywanie posiłków, inne- czy wymaga pokonania barier technicznych)

5.2. Jak Pan/Pani postrzega samodzielność osoby z niepełnosprawnością w zakresie poruszania się?

(zdolność do przemieszczania się, korzystania z publicznych środków transportu, inne, czy wymaga pokonania barier architektonicznych)

¹ Wszystkie pytania zadawane przedstawicielowi lub przedstawicielom rodziny dotyczą tylko osoby z niepełnosprawnością wskazanej tu z imienia i nazwiska.

² Jeżeli osoba z niepełnosprawnością ma ustanowionego przedstawiciela ustawowego.

5.3. Jak Pan/Pani postrzega samodzielność osoby z niepełnosprawnością w zakresie komunikowania się?

(zdolność do słyszenia, rozumienia mowy, artykulacji mowy, widzenia, inne)

5.4. Jak Pan/Pani postrzega samodzielność osoby z niepełnosprawnością w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego?

(czy potrzebuje pomocy i w czym - uwzględnić jak najwięcej czynności)

6. Uczestnictwo w życiu społecznym

(proszę wskazać czy osoba z niepełnosprawnością uczestniczy w życiu społecznym, zwrócić uwagę na spędzanie czasu wolnego, kontakty rodzinne i towarzyskie - ich realizację, ale także potrzeby w tym zakresie, które nie są realizowane; uwzględnić również czy osoba z niepełnosprawnością byłaby w stanie rozwijać relacje społeczne przy wsparciu innych osób)

6.1. Jaka rolę w życiu Pana/Pani osoby z niepełnosprawnością pełni jej rodzina?

Czy osoba z niepełnosprawnością utrzymuje kontakt z członkami rodziny zamieszkującymi oddzielnie i jak często?

Jak ocenia Pan/Pani relacje rodzinne osoby z niepełnosprawnością?

6.2. Jak postrzega Pan/Pani uczestnictwo osoby z niepełnosprawnością w życiu społecznym?

(kulturowym, obywatelskim, środowiskowym, innym)

6.3. Jak osoba z niepełnosprawnością spędza czas wolny?

Z kim spotyka się towarzysko, gdzie, jak często?

(np. rodzina, sąsiedzi, przyjaciele)

6.4. Czy osoba z niepełnosprawnością korzysta ze wsparcia środowiska lokalnego – jakiego?

Czy osoba z niepełnosprawnością chciałaby korzystać z takiego wsparcia - jakiego, gdzie, jak często?

(proszę uwzględnić wszystkie możliwe formy, w których można realizować i rozwijać kontakty społeczne np. koła zainteresowań, grupy kościelne, ośrodki samopomocy itp.)

7. Sprawność funkcjonalna

(proszę określić sprawność funkcjonalną - czy osoba z niepełnosprawnością napotyka bariery: techniczne, np. brak uchwytów przy wannie uniemożliwia samodzielną kąpiel; architektoniczne, np. wąskie drzwi w łazience uniemożliwiają wjazd wózkiem; wskazać czy Klient korzysta z przedmiotów ortopedycznych i pomocniczych, np. kule, aparat słuchowy, pieluchy oraz określić czy powinien korzystać jeżeli obecnie tego nie robi)

7.1. Czy osoba z niepełnosprawnością wymaga pomocy i opieki w różnych innych czynnościach, pracach, aspektach życia codziennego

(jakich, jakiej/czyjej pomocy, opieki - wymienić wszystkie czynności)

7.2. Czy osoba z niepełnosprawnością korzysta z przedmiotów ortopedycznych i pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego - jakich, jaki jest stan techniczny tych przedmiotów i sprzętu?

Czy wymaga zaopatrzenia w sprzęt ortopedyczny i pomocniczy oraz rehabilitacyjny – jakiego?

(np. pieluchomajtki, kule, balkonik)

7.3. Czy otoczenie osoby z niepełnosprawnością wymaga likwidacji barier funkcjonalnych (technicznych, architektonicznych)?

Czy osoba z niepełnosprawnością wymaga likwidacji barier w komunikowaniu się – jakich?

(proszę wymienić wszystkie bariery funkcjonalne oraz możliwość ich likwidacji)

7.4. Czy osoba z niepełnosprawnością korzysta ze wsparcia środowiska lokalnego - jakiego?

Czy chciałby/aby korzystać z takiego wsparcia - jakiego, gdzie, jak często?

(ośrodki wsparcia, środowiskowe domy, wolontariusze)

8. Sytuacja zawodowa³

(proszę uwzględnić najważniejsze aspekty sytuacji zawodowej osoby z niepełnosprawnością)

8.1. Jakie wykształcenie ma osoba z niepełnosprawnością, jakie ukończyła kursy i szkolenia?

³ Jeżeli z dotychczasowego rozpoznania sytuacji osoby z niepełnosprawnością wynika, że nie ma przeszkód by mogła podjąć pracę (odpowiednią do stanu zdrowia i rodzaju niepełnosprawności) to można pominąć punkt 8 tego wywiadu i dodatkowo wykorzystać narzędzia Wywiad z osobą pozostającą bez pracy.

8.2. Jakie doświadczenie zawodowe ma osoba z niepełnosprawnością?

8.3. Jakie zainteresowania zawodowe ma osoba z niepełnosprawnością?

(upodobania, umiejętności itp., które mogą być źródłem dochodu)

9. Jakie są zainteresowania pozazawodowe osoby z niepełnosprawnością i w jaki sposób je realizuje?

(jeżeli nie realizuje, to jak może zacząć realizować/rozwijać swoje zainteresowania)

10. Dążenie do zmian

(proszę określić potrzeby osoby z niepełnosprawnością znane najbliższej rodzinie, jej chęci do wprowadzenia zmian w swoim życiu, możliwości do samodzielnego wprowadzenia zmian i osiągnięcia zakładanych celów; wskazać osoby, które mogą pomóc w realizowaniu celów i które osoba z niepełnosprawnością chętnie widziałaby w całym procesie)

10.1. Co osoba z niepełnosprawnością chciałaby zmienić w swoim życiu?

Co jest według niej niezbędne do tej zmiany?

(proszę uwzględnić wszystkie plany i marzenia zgłaszane rodzinie przez osobę z niepełnosprawnością, warunki niezbędne do ich zrealizowania oraz odnieść się do realności tych planów i marzeń)

10.2. Co osoba z niepełnosprawnością może zrobić by taka zmiana nastąpiła?

Kto i jak może jej pomóc w tej zmianie?

(proszę wskazać możliwy sposób udziału osoby z niepełnosprawnością w osiągnięciu oczekiwanej zmiany w życiu)

11. Pytania dodatkowe

(to jest miejsce przeznaczone na inne pytania i odpowiedzi, które wyniknęły w czasie wywiadu i mogą mieć znaczenie dla rozpoznania sytuacji osoby z niepełnosprawnością oraz jej możliwości i zasobów oraz ograniczeń i barier odnoszących się do poprawy jakości życia)

Data przeprowadzenia wywiadu _____

Podpis pracownika socjalnego _____

- życia całej rodziny osoby z niepełnosprawnością;
- 3) na co warto zwrócić uwagę:
- a) szczególnie ważne są przyczyny niepełnosprawności oraz widziane przez rodzinę ograniczenia osoby z niepełnosprawnością w swobodnym funkcjonowaniu w życiu codziennym - ich realność, konkretność oraz wpływ na sytuację społeczną i zawodową. Ważne są też wszystkie bariery występujące w życiu rodziny, a wynikające z niepełnosprawności jednego z jej członków,
 - b) mając na względzie to, że niepełnosprawność (także psychiczna i intelektualna) nie musi wykluczać z rynku pracy, a często wymagany jest jedynie odpowiednie dobór miejsca pracy (lub odpowiednie dostosowania tego miejsca) wskazane jest patrzeć na osobę z niepełnosprawnością również jako na osobę pozostającą bez pracy. Warto więc - tam, gdzie zdaniem pracownika socjalnego jest to zasadne - na etapie opisu i analizy sytuacji Klienta wykorzystać również w pracy z rodziną osoby z niepełnosprawnością elementów *Wywiadu z osobą pozostającą bez pracy*. Wywiad ten jest adresowany wprost do osoby pozostającej bez pracy, a więc zastosowanie go w całości do osoby z niepełnosprawnością psychicznie lub intelektualnie nie zawsze będzie możliwe, warto jednak sięgnąć po te pytania z tego wywiadu, które pozwolą na rozpoznanie potrzeb oraz możliwości i ograniczeń osoby z niepełnosprawnością w kontekście podjęcia przez nią pracy;
- 4) informacje dodatkowe:
- a) przed wywiadem należy poinformować Klienta i jego rodzinę (osobę z którą jest przeprowadzany wywiad) o konieczności jego przeprowadzenia oraz o celu tego wywiadu,
 - b) Klient i opiekun osoby z niepełnosprawnością są podmiotami postępowania metodycznego pracownika socjalnego i to oni odpowiadają na pytania zawarte w wywiadzie,
 - c) wnioski pracownika socjalnego i propozycje dalszych działań są spisywane samodzielnie przez pracownika socjalnego tzn. po wywiadzie i bez udziału Klienta. Odnoszą się tylko do tego, jakie techniki diagnostyczne planuje jeszcze zastosować/wykorzystać pracownik socjalny w pracy z Klientem przed przejściem do kolejnego etapu lub podetapu metodycznego postępowania (a więc także jakie narzędzia pracy socjalnej chce wykorzystać), lub że wspólnie z Klientem przechodzą już do kolejnego podetapu metodycznego postępowania oceny/diagnozy (1c) bez potrzeby pogłębienia informacji o problemie klienta przy użyciu fakultatywnych narzędzi specjalistycznych (przynajmniej w danym momencie). Wnioski pracownika socjalnego i propozycje dalszych działań nie są oceną sytuacji dokonywaną przez pracownika bez udziału klienta, gdyż ocena sytuacji następuje wspólnie z wykorzystaniem narzędzia *Diagnoza - ocena sytuacji*.

**Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Częstochowie
(-) Małgorzata Mruszczyk**